

له کرکېچ وروسته: تنکي ماشومان څرنگه شفا مومي

تنکي ځوانان، واره ماشومان او د بنوونځي له عمر څخه بنکته ماشومان کله چې بدې پېښې رامنځته کېږي دا درک کوي او پوهېږي چې څه شی پر هغوی باندې رامنځته کېږي. له یوې ډاروونکې پېښې وروسته، موږ په معمول ډول د هغوی په کړو وړو کې د بدلون شاهدان یو. هغوی ښايي ډېرې چيغې ووي، له عاطفي اړخه ډېر ترلي واوسي او هغوی نه غواړي چې یوازې یې پرېږدو، بدخلقه کېږي، نور وهي ټکوي، په وېده کېدو کې له ستونزو سره مخ کېږي، له داسې شیانو ډارېږي چې پخوا نه ترې ډارېدل او هغه مهارتونه چې پخوا یې زده وو هغه هېر کړي. دا ډول بدلونونه د دې ښکارندوی دي چې هغوی مرستې ته اړتیا لري. له هغوی سره د مرستې لپاره ځینې لارې چارې دلته ذکر شوي دي.

خوندیتوب لومړیتوب لري — ستاسې ماشوم د خوندیتوب احساس کوي، کله چې

- هغوی ساتنې یا پرېږدې یې چې تاسې ته نږدې واوسي.
- خپل ماشوم ته ووايست، کله چې څه شی ډاروونکي یا ستونزمن وي نو تاسې یې تر څنګ یاست. د هغو ماشومانو لپاره چې نوي د خبرو کولو په حال کې دي، له ساده کلیمو څخه کار واخلئ، د بېلګې په توګه ووايست «پلار دلته دی».
- هغه له ډاروونکو خبرو او تلویزیوني تصاویرو څخه لرې وساتئ.
- ورته کارونه تر سره کړئ، د بېلګې په توګه د هغې سندرې زمزمه کول چې د دواړو خوښیږي یا د یوه داستان ویل.
- هغه ته ووايست چې وروسته څه پېښیږي (تر هغې کچې چې تاسې پرې پوهیږئ).
- یو د پیش ښیې وړ پروګرام ولرئ، لږ تر لږه د خوب د وخت لپاره: د داستان، دعا یا غېږ کې نیولو لپاره وخت.
- هغه وخت چې تاسې باید له کور څخه بهر واوسئ، هغه پېژندګلوو خلکو ته پرېږدئ.
- هغه ته ووايست چې چېرته ځئ او بېرته څه وخت را ستنیږئ.

پرېږدئ چې خپل احساسات څرګند کړي

- تنکي ماشومان کله چې اندېښمن یا ډار شوي وي نو زیاتره «بد چلند کوي». ماشومان د دې لپاره چې مرسته وغواړي «بد چلند کوي». په یاد ولرئ! په احساساتو کې ستونزه = په کړو وړو کې ستونزه
- له خپل ماشوم سره مرسته وکړئ تر څو خپلو احساساتو ته یو نوم ورکړي: «ډار شوی»، «خوشحال»، «قهر»، «غمگین». هغه ته ووايست چې د دې ډول احساس لرل کوم عیب نه ده.
- خپل ماشوم ته د کړو وړو سمه طریقه ور وښیئ، د بېلګې په توګه ووايست «عیب نه لري چې په قهر یې، خو دا چې ما ووهي دا نو ښه کار نه دی».
- له خپل ماشوم سره مرسته وکړئ تر څو خپل قهر په هغه ډول چې ازاروونکي نه وي، څرګند کړي، د کلیماتو په کارولو، د رول په ادا کولو یا رسامي کولو سره.
- د ښو کارونو په اړه خبرې کړئ تر څو تاسې او ستاسې ماشوم ته ښه احساس ورکړي.

د خپل ماشوم سرنځونه تعقیب کړئ

- بېلابېل ماشومان بېلابېلو شیانو ته اړتیا لري. ځینې ماشومان په شاوخوا چاپېریال کې منډې وهلو ته اړتیا لري، ځینې نور یې بیا غواړي چې له تاسې سره نږدې پاتې شي.
- خپل ماشوم ته غوږ کېږدئ او د هغه کره وره تماشات کړئ تر څو ومومئ چې څه شي ته اړتیا لري.

خپلو ماشومانو ته دا وړتیا ورکړئ تر څو هغه داستان چې د پېښېدو په حال کې دی او دا چې بیا وروسته څه پېښیږي هغه بیان کړای شي

- خپل ماشوم ته د یوه داستان په چوکاټ کې د یوې پېښې بیانول له هغه سره مرسته کوي تر څو هغه څه چې پېښ شوي دي هغه په سمه توګه سره درک کړي او په ښه توګه ځان ورسره اعیار کړي.
- ماشومان د خپل داستان د ویلو لپاره د لویې له نقش څخه کار اخلي. د بېلګې په توګه، هغوی ښايي له ډېرو ورو غرونو څخه د هغه څه د ښودلو لپاره کار واخلې چې تجربه کړې یې دي. هغوی ښايي په تر ټولو نږدې ځای کې پټ شي تر څو وښيي چې څرنگه یې خپل ځانونه پټ کړل.
- د خبرو او نندارې په مهال له خپل ماشوم سره همکاري وکړئ، نه یوازې دا چې څه پېښیږي، بلکې ورته احساس له هغوی سره هم شریک کړئ.

اړیکې — له خلکو، ټولني، کلتور او مذهبي مراسمو سره کوم چې مرستندوی دي بیا په اړیکه کې شئ.

- ساده کارونه لکه د وېده کېدو په مهال یو مشهور داستان، یوه سندره، یوه دعا یا د کورنۍ کوم دودونه تاسې او ستاسې ماشوم ته ستاسې د ژوند ډول ور په یادوي او تاسې ته هیله درکوي.
- که چېرته تاسې په یوه ګروپ پورې تړلي یاست، لکه کلیسا، نو بیا هڅه وکړئ تر څو له هغې ډلې سره د بیا یو ځای کېدو لپاره لارې چارې ومومئ.
- هغه وخت تاسې په ښه توګه سره کولای شئ چې له خپل ماشوم څخه ښه پالنه وکړئ کله چې له خپل ځان څخه پالنه وکړئ. د اړتیا په صورت کې له نورو څخه مرسته وغواړئ.

ستاسې ماشوم تاسې ته اړتیا لري

- خپل ماشوم ته ډاډ ورکړئ چې یو ځای به یاست.
- له تاسې سره ستاسې د ماشوم تړاو او په ماشوم کې له تاسې څخه د لرې والي د اندېښني احساس یو معمول کار دی.
- یوازې له خپل ماشوم سره ستاسې اوسېدل، ان که و نه شئ کړای چې اوضاع سمه کړئ، مرسته کولای شئ.
- که چېرته تاسې باید خپل ماشوم پرېږدئ، نو هغه ته ووايئ چې تر څه وخت پورې به ترې لرې یاست او بېرته څه وخت ورته را ګرځئ. که چېرته ممکنه وي خپل هغه څه چې دي تاسې وي هغه ته پرېږدئ یا خپل ماشوم ته خپل یو عکس ورکړئ.